

دولت چهاردهم برای مذاکره آماده است؟

اظهارات اخیر برخی از دیپلمات‌های کشورمان به خوبی نشان می‌دهد که دولت چهاردهم خود را برای مذاکره با دولت ترامپ آماده کرده است؛ مسئله‌ای که می‌تواند فرصت مذاکره را از ایران بگیرد

به گزارش سایت خبری پرسون، پس لرزه‌های ادعای نیویورک تایمز مبنی بر دیدار ماسک و نماینده ایران در سازمان ملل همچنان ادامه دارد. در تازه‌ترین خبر عباس عراقچی وزیر خارجه کشورمان که در گفت و گوی تلویزیونی اخیر خود به صراحت این موضوع را تکذیب کرده بود؛ در پی اظهار نظرهای مختلف انجام گرفته مجبور شد بار دیگر دست به قلم شده و این بار در صفحه اجتماعی ایکس خود به این موضوع بپردازد: «اجرای شایعه دیدار با ایلان ماسک نشان داد سوگیری‌های شناختی چگونه قضاوت‌ها را منحرف می‌کند. برخی چون دوست داشتند این دیدار رخ داده باشد، بدون شواهد آن را پذیرفته و حتی تایید و تحلیل کردند.» عراقچی در ادامه خاطرنشان کرد: «برخی دیگر، بدون توجه به روند تصمیم‌گیری در حوزه سیاست خارجی در کشور و با تصور خطای دولت، شتاب‌زده اتهام زدند. برخی هم بعد از تکذیب وزارت امور خارجه هنوز تشکیک می‌کنند! سیاست خارجی، جای پیش‌داوری نیست. واقع‌بینی یعنی قضاوت بر اساس شواهد.» رئیس دستگاه دیپلماسی کشورمان در بخش دیگری از پیام خود بیان کرد: «وقتی واقعه‌ای رخ نداده است، چه مورد علاقه ما باشد چه نباشد، چه رخ دادن آن صواب باشد چه خطا، به هر حال رخ نداده است و باید تکذیب شود. سیاست سکوت و ابهام نیز در موضوعی که ابتکار آن با طرف مقابل بوده، یک اشتباه مبتدیانه و بازی در زمین اوست.»

تخت روانچی: ایران باب مذاکره با دولت دونالد ترامپ را باز نگه داشته است

همزمان با اظهارات عراقچی، تخت روانچی معاون سیاسی وی در گفت و گو با روزنامه «فایننشال تایمز» ضمن تاکید بر آن که تهران باب مذاکره با دولت آتی آمریکا را باز نگه داشته، تاکید کرد که هرگونه تلاشی برای اعمال «فشار حداکثری» علیه تهران شکست خواهد خورد. مجید تخت روانچی در مصاحبه با این روزنامه انگلیسی ضمن اشاره به این که ایران باب مذاکره با دولت دونالد ترامپ را باز نگه داشته، هشدار داد که هرگونه تلاش واشنگتن برای اعمال دوباره سیاست «فشار حداکثری» و کسب امتیاز از ایران شکست خواهد خورد: «اگر ترامپ دوباره رویکردی سختگیرانه در پیش گیرد، فشار حداکثری با مقاومت حداکثری روبه‌رو خواهد شد. ما به دور زدن تحریم‌ها ادامه خواهیم داد؛ به شرکای تجاری خود تنوع خواهیم داد و روابط منطقه‌ای خود را برای حفظ آرامش تحکیم خواهیم کرد. اگر دولت ترامپ تصمیم بگیرد که دوباره سیاست فشار حداکثری را در بازار نفت دنبال کند، حتماً شکست خواهد خورد. در دنیای امروز هیچ کشوری نمی‌تواند شروط خود را بر کل جامعه جهانی دیکته کند. در حال حاضر امیدواریم که او (دونالد ترامپ) آن اشتباه را تکرار نکند چراکه نتیجه آن تفاوتی نخواهد کرد.»

هشدار خودزنی!

اما فارغ از قیل و قال‌ها و جنجال این ماجرا؛ نکته مهمی که نباید از آن غافل شد، این بود که هم عراقچی و هم تخت روانچی اشاره کردند که باب مذاکره با دولت ترامپ باز است، توپ در زمین دولت اوست و رفتار او و تیمش آینده روابط تهران - واشنگتن را مشخص می‌کند. به نظر این مهم منطق و تئوری دولت سیزدهم در برابر دولت آتی ترامپ است. ادبیاتی که به نظر در میان پاستورنشینان نهادینه شده و معاون حقوقی رئیس‌جمهور نیز در تازه‌ترین اظهارات خود از آن سخن گفته و تاکید کرده است: «ما سر جنگ و دعوا با هیچ کشوری نداریم... اگر آمریکا آماده مراوده قانون‌مند و عادلانه باشد، ایران هم آماده است... نمی‌توانیم در برابر جنگ‌های تحمیلی اقتصادی و تحریم دست‌بسته باشیم.» این ادبیات نهادینه شده اما به نظر خود به ضد خود تبدیل می‌شود. این اظهارات و پیشنهادها در شرایطی مطرح می‌شود که هنوز ترامپ، موضع مشخصی درخصوص رفتار با ایران نگرفته و مشخص نیست سرنوشت بحران منطقه بعد از استقرار ترامپ در کاخ سفید چه خواهد شد. فارغ از این که اساساً در شرایط فعلی منطقه چقدر امکان مذاکره با آمریکا درخصوص پرونده هسته‌ای ایران وجود دارد و این که آیا اساساً آمریکایی‌ها در این شرایط مذاکره را جزو گزینه‌های خود قرار داده‌اند یا خیر؛ اگر فرض را بر این بگذاریم که امکان شروع مذاکرات با آمریکا وجود خواهد داشت و شرایط برای انجام مذاکرات فراهم شود، سوال اصلی این است که ابراز تمایل و اشتیاق برای شروع مذاکره با آمریکا نتیجه‌ای به همراه خواهد داشت؟ اظهار صریح و علنی تمایل به مذاکره با آمریکا، آیا ایران را در روابط خود با آمریکا در موضع ضعف قرار نخواهد داد یا به عنوان نقطه قوت تلقی خواهد شد؟ این ادبیات اما در حالی بیان می‌شود که آمریکایی‌ها هنوز موضع روشنی درخصوص رفتار با ایران نگرفته‌اند، بیان و تاکید روی این گزاره که باید به سمت مذاکره با آمریکا برویم، آیا این فرصت را در اختیار آمریکایی‌ها قرار نمی‌دهد که بر مبنای این مواضع، مناسبات خود را با ایران تنظیم کنند و بر مدار زیاده‌خواهی قرار گیرند؟! نکته مهم دیگری که باید به آن توجه داشت، این است که محاسبات آمریکا بعد از خروج از برجام نیز بر این محور استوار بود که ایران با اعمال فشار پای مذاکره خواهد آمد؛ محاسبه‌ای که البته غلط بود، اما رفتار برخی سیاسیون در مواجهه با ایران را نمی‌توان در رفتار آمریکا با ایران بی‌تاثیر دانست. در این راستا باید در رفتار با آمریکا هوشمندی لازم را داشت. هنوز نمی‌توان به طور قطع این نکته را مطرح کرد که آیا رفتار ترامپ با ایران تغییری خواهد داشت یا خیر. اگرچه مشخص است که در تمام این سال‌ها سیاست کلان آمریکا در مواجهه با ایران یکسان بوده اما در مواردی نحوه اجرای آن تفاوت‌هایی داشته که ایران نیز می‌بایست رفتار خود را براساس آن سیاست‌ها تنظیم کند. بر همین اساس می‌بایست به این نکته توجه داشت که خطای اول در مواجهه با آمریکا پس از ترامپ، ابراز تمایل به مذاکره است. بهتر آن است که تا موضع‌گیری صریح آمریکا در قبال ایران، صبر کرد و در ضمن از رفتارهایی که دست ایران را مقابل آمریکا رو کند یا پیش از اظهار نظر و اقدامی، ایران را در موضع ضعف قرار دهد، اجتناب کرد.

ابوالفتح: تهران نباید با شتابزدگی عمل کند

موضوع واضحی که امیر علی ابوالفتح کارشناس برجسته حوزه آمریکا در تازه ترین اظهارات خود به آن اشاره کرده و در تبیین نگاه مد نظر دولت دوم دونالد ترامپ به ایران، می گوید : «دولت جدید در کاخ سفید اساسا به دنبال تنش زدایی، مذاکره و توافق با ایران است». منتها توافقی که به گفته این کارشناس، «ایده آل دونالد ترامپ باشد، نه آن توافقی که از دل مذاکرات برابر و برای شکل گیری معادله برد-برد باشد»، بنابراین از نظر ابوالفتح: «اکنون هیچ فرصت مناسبی برای مذاکره با دولت دونالد ترامپ وجود ندارد، مگر آن که تهران پیش شرط های مد نظر دولت جدید آمریکا را بعد از ۲۰ ژانویه برای توافق بپذیرد». به همین دلیل او تصریح می کند: «تهران در دوره گذار تا روی کار آمدن دولت دوم ترامپ نباید با شتاب زدگی عمل کند». باین حال این استاد دانشگاه قضاوت نهایی را به بعد از روی کار آمدن دولت دونالد ترامپ واگذار می کند و معتقد است: «باید منتظر ماند و دید که پس از روی کار آمدن دولت دوم ترامپ، تیم سیاست خارجی، امنیتی، نظامی و دفاعی او چه نگاه و راهبردی را در قبال جمهوری اسلامی ایران پیاده می کنند و بعد از آن، تهران متناسب با شرایط وارد سناریوسازی برای مذاکره یا توافق خواهد شد.»